

+ Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, Oktober 1990
10. čísto · ISSN 0032-4132 · Lětnik 40

Njemylće so! Bóh so njeda za směch měć. Přetož štož čłowjek syje, to budže wón tež žnjeć (Gal.6,7)

Poslednje słowa našeho hrona to wupraja, štož kóždy bur ze swójeho džěta wě a wobkedźbuje: Štož chce wjele žnjeć, ma tež wotpowědnje wjele wusyć. Wězo, dobry wusyw hišće njerěka, zo budu tež žně dobre – ale bjez dobrego wusywa zawěsće wulke žně njebudu.

To pak njeje jenož w ratarstwje tak, ale plaći runje tak tež za žiwjenje: „Štož čłowjek syje, to budže wón tež žnjeć.“ Starši, kotřiž so jenož wo materielne wěcy prócuja a dušine a duchowne kubła zanječaja, njetrjebaja so džiwac, zo so džěci runje tak zadžerža. A čłowjek, kotryž někajke zlostnistwo skući, žnjeje z toho chlóstanje.

Wězo je to tež w pozitiwnym zmysle tak: Za dobry wukon wočakujemy dobru mzdu. Ale tež tu husto to plaći, štož sym horjeka napisal: Dobry wusyw hišće njerěka, zo budu tež žně dobre – ale bjez dobrego wusywa zawěsće wulke žně njebudu.

Smy nětko hrono jenož na naše žiwjenje počahowali, ale we woprawdźitosći ma to něšto z našej wěry do Boha činić. Wšak naše hrono jenož njepriji: „Štož čłowjek syje, to budže tež žnjeć“, ale do toho rěka: „Bóh so njeda za směch měć.“ Potajkim: Naše rěče, mysle a skutki su kaž zornješka, kiž wusyjemy. A po tym hač wone Božej woli wotpowěduja, budu „žně“, to rěka: Mamy Bože spodobanje abo nic. Je to za nas namolwa, so kručje po Božej woli měć.

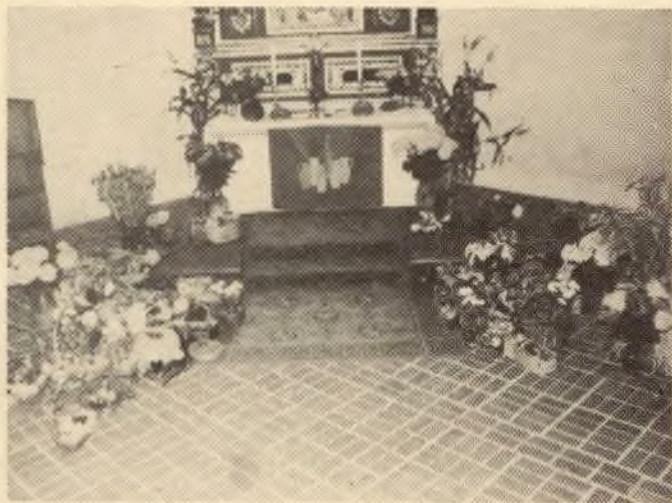
Někotry z Was, lubi čitarjo, budže so drje nětko prašeć: Njewodawa Bóh tež hrěchi? Njemožemy k njemu přińć, hdyž njejsmy so po Božej woli měli? Čehodla potom tuta namolwa, so kručje po Božej woli měć?

Bóh wodawa hrěchi – to nam Swjate pismo praji a to nohcemy přec. Ale njesměmy

Božu hnadu a smilnosć, kotrejž so we wodawanju pokazujetej, znjewužiwać. Znjewužiwane pak by było, hdyž wodawanje hižo do skućenja našeho hrěcha zaplanujemy: hdyž měnimy: Wšak mój hrěch tajki zly njebudže, Bóh tola hrěchi wodawa. Štož tak myslí, za toho plaći: Njemylće so! Bóh so njeda za směch měć. Přetož štož čłowjek syje, to budže wón tež žnjeć.

Štož pak je hrěšit, bjez toho zo by Bože wodawanje zaplanował, a komuž je hrěcha žel, tomu so Boža hnada a wodawanje hrěchow připowěda. Na kóždej Božej službje so praji, zo „tym, kotřiž swoje hrěchi wutrobnje wobžaruja, do Jezom Chrysta wěrja a su sej chutnje předewzali z pomocu Boha, swjateho Ducha, swoje hrěšne žiwjenje polěpšić“ Boža hnada a wodawanje jich hrěchow plaći. Ale do toho so praji, zo so nepokutnym hrěchi wostaja, doniž so njepokuća. Tohodla: Njemylće so! Bóh so njeda za směch měć. Přetož štož čłowjek syje, to budže wón tež žnjeć.

S. Albert

Žnjowy džakny swjedžen w Michalskej cyrkwi w Budyšinje

Mysle wo rozmołwach na serbskim cyrkwiniskim dnju

Jeli so prawje dopominam, jednaše so při rozmołwje sobotu wo chorosći a wuhojenju našeho luda.

Prjedy hač k wuhojenju dońdže, dyrbi lékař choreho dokładnje přepytować. Dokelž njejsym lékař, přewostaju dokładne přepytowanje fachowcam. Jenož zwonkownje móžu zwěsćić: My scyła njewěmy, kak chori smy.

To, štož so kóncowaše, předstaješe so nam jako postup a bytostne. Z tym započa so w džěcatstwje a skónči so w kašću, hdžež město křescanskeho rozpominanja njewěriw rěčnik z powšitkownym swětnym rěče-

njom mnohich wot tutoho swěta rozžohnowa. Hdže zwosta při tym křescanska nadžija wo horjestaću?

Nětk, hdyž pytnjemy, zo je nas tuta lochkowěriwosć runjewon lemiła a mnozy wotešli su, my wotućamy. Lemjenja pak su tak čězke, zo zwostanje husto při zwučenym wašnjju. Naš lud je k njewěrje wukubłany. Přez to sej mnozy rady njewědža, nimaja zdaće a su bjezmócni w nastupanju wěry a žiwjenja.

Snano je to naša chorosć. Što móžemy činić, při čimž měli sej slědowace přemyslić:

Přez měrowe modlitwy a skónčnje přez Božu hnadu je so njesměrne horjo wot nas wotwobročilo. Njedyrbjeli my za to džakowni być? Mamy tola lékařarja, kiž móže

Wutrobne přeprašenje na serbski wječor w Budyšinje na Michalskej farje pónđzelu, 15. oktobra 1990, w 19.30 hodź.

Knjez dr. Rawp porěči wo temje: „Prócowanja wo serbsku operu w času narodneho wozrodženja“

nam pomhać a nas wustrowić. Nowa žiwjenska nadžija tu je! Žiwy być nětk njewoznamjenja: Dyrbju swójeho njepřećela zničić, zo bych ja móhl žiwy być.

Nam ničo njepomha, hdyž naše mysle rjeja: „Na křiž z nimi!“ (Pomysly na tych, kiž su morili a krjudowali z njewědy a w přešwědčenju, zo su doprědkarscy.)

K žiwjenju wjedu słowa horjestanjeho: „Měr budž z wami!“ Džiče na swoje džěto, tam jeho dožiwiće. Přiwzajće jeho pokoj, zo byšće jón swojim sobučłowjekam posrědkowali. Zdalujće so błuda, kotryž su wam 40 lět zašćěpili: Štož so ke křescanstwu wuznawa, wobhladuje so kaž něchtó, kiž chce něšto njerozumne (za někotrych samo njepřistojne).

My dyrbjeli skónčnje we wšědnym žiwjenju wuznawać a wědžeć: Jezus je naša nadžija.

Z nim, z jeho myslami a slovy a z jeho pripravjenimi so my wuhojimy.

Z tutyim nowym žiwjenskim wašnjom wobchadžeć budžemy drje wuknyć dyrbjeć. Što pomhaja nam zaki poťne z DM, hdyž je wutroba prózdna, chora a bjezmócna?

Profet Jezaja ma prawje, hdyž praji: „Jeli njewěriće, njewostanajeće!“

Stawizny, wosebje němske, su nas w tutyim nastupanju powučili. Stejiščo spóznać a je zmužiće zastupować, w Božim mjenje znowa započec, so wobknježic njedać, džakowny, jeli trjeba z posćenjom a modleńjom wšedny džen započec, čerpjaceho sobučłowjeka a choru přirodu do našeho mysljenja zapřijeć njech je za nas namoľwa.

Myslmy na jeho pripravjenje: Měr budž z wami! Z tym započina so wustrowjenje za miliony ludži. To njech plaći tež za nas.

Běrka

Za naše džěci

Znajeće „Brunčki“?

Brunčki, wo kotrychž chcemy tu pisać, rěkaja serbsce „swjatojanske muški“. W léću wone wječor ze swojich domčkow wulětuja a swěća z jasnej zelenej swěcu. Rjenje so na nje hlada. Tola jenož mužojo a hólcy so swěća, žony a holcy mjertym doma džělaja, płokaja a rjedža. Nětko, spočatk oktobra, hotuja so naše brunčki na doľhu zymu: Nanoša do swojeho domčka drjewa, kelkož so jenož hodži. Zatykuja wšitko z mjehkim mocho, zo jim njemóže mjerznych. Potom modla so zhromadnje:

O mój najlubši Jězuso,
sčiči sebi we mni čiste žłobjatko!
Wotpočuj w mojej wutrobje,
njedaj mi zabyć na Tebje!

A potom so lehnu a spja a spja hač do přichodneho nalěća.

Češki farar Jan Karafiat je napisał wo małym Brunčiku knižku, w kotrejž je wšitko to dokładnje napisane. Kniha je so tež do serbskeje rěče přeložila a před 80 lětami wudała. Z njeje zhonimy wo rjanych, ale tež wo čežkich chwilach Brunčika a jeho swójby. Přeco zaso dyrbješe wuknyć, prawje poslušny być, štož pak docyła tak jednorje njeběše.

Hdyž běše Brunčik hišće cyle mały, so jemu tole sta:

Stónčko běše hižo při samym wječoru, a swjatojanske brunčki stawachu. Mačerka běše hižo w kuchni a warješe snědanje. Nank tež hižo njespaše. Ležeše hišće we ložu a daše sebi rjenje być. Brunčik wšak přelěze ze swojeho ložka do mačérneho – tam so to lěpše spinkaše – lehny so šikwanje na chribjetk, zběhny wšitke nůžki do powětra a poča so čumpač: čumpy, čumpy, čump. Ale nadobo so to někak jara začumpa, čumpy, čump, a hižo ležeše Brunčik na zemi a škrěčeše z cyteľ šiju.

Nank zadyrkota, tak běše so wustróžal. „Ty tajki a hinaši Brunčiko, što da tak škrěčiš?“ – „Ale nanko, hdyž sym so tak dyrił.“ – „A kak pak?“ – „Ja sym z ložka padnył.“ – „Tak sy so dyrbjał na kedžbu brać.“ – „Ale hdyž mje to tola boli!“ – Mačerka měješe mjertym hižo snědanje nawarjena a džěše jeju budžic. „Stawajtaj, stawajtaj, slónčko so hižo chowa, budžemy snědać. A što da ty, Brunčiko, hižo płakaš?“ – „Hdyž sym so tak dyrił, a nank chce, zo njebych škrěčał.“ – „Jenož pój. Prjedy hač kóčka jejkjo znjese, wšitko ći zažije.“ A džěchu.

Brunčik zjě swoju poľnu škličku, a mačerka jemu hišće ze swojeje přida. Ale nank praješe, zo je hižo čas, zo slónčko je dawno za horami. Spěšnje da mačerke hubičku, poda Brunčikej ručku. – „A nětk, Brunčiko, pěknje poslušaj, zo mi potom mačerka njetrjeba skoržic.“ – „Ně, nanko. A ja će kóněk přewodžu, něwěrnó?“ – „Tak pój.“

Naš nan

„Lubosc nihdy njepřestane!“ Prošu, pójće na chwilkku ze mnu, chcu wam pakazać, hdže tute bibliske słowo napisane namakamy. Pójće, prošu, runu smuhu Wósporksku drohu přez Worcyn, potom wotbočimy do Njehornja a po někotrych křiwicach dońdžemy do Hrodzišća. Komu drje by tuta wjes, stłóćena k skale, nadpadła, njeby-li tam cyrkej byla a njeby-li so jeje wěža dalo ko do wuchodneho ľužiskeho kraja hordžila a njeby-li sej wona hdys a hdys pobachtała přez pradot Lubijskeje wody ze swojej susodku – Bukečanskej cyrkwinskej wěžu – wo wšednych a njewšednych wěcach, wo tajkich a hinašich ludžoch, wo zańdženych a přichodnych časach. Ale přińdu do bachtanja, nječekniće mi, prošu, smy hnydom na kóncu pućowanja. Potajkim hišće horje a hižo stejimy před nadpadnje swětlej murju Hrodzišćanskeho kěrchowa. Pilni wosadni ze swojim młodym serbskim fararjom Janom Malinkom su ju w poslednich lětach z wjele prócu wobnowili. Nětko blyšči so w rańšim a wječornym slónču kaž młoda holca a je tola horbata a doľata, njeruna stara knjeni. Přecelnje nam wotewri drjewjane wrota, a zastupimy do čišiny kěrchowa. Někotre kročeje hišće na hłownej aleji pod štomami a smy tam, hdžež sym sej

Bibliski tydžen jónu hinak

Spočatk julija wobdžěllichu so štyrjo sobudžělacerjo bibliskeho seminaru z Wojerec na bibliske seminarje Měroweje cyrkwe we Wilhelmshavenje, partnerskej wosadze Wojerowskeje Janoweje wosady. Jednotliwe wječorne temy toholětneho bibliskeho tydženja wo džesac Božich kaznjach běchu so na kónctydzenskim seminarje zjeli, kotryž započa so sobotu popoťdnju a skonči so njedzelu wječor. Najstarša wobdžělnica bě 95 lět, najmlódsza 17 lět.

Tuta njezwučena forma móhła za mučne wosady na bibliske tydženjach nowa forma džělawasće z bibliju być.

Intensiwnu rozmoľwu mjez wšemi generacijami wo džesac Božich kaznjach jako „pokazanje puća k žiwjenju“, zwjazanu ze zhromadnym čelnyim posylnjenjom a kemšemi z Božim wotkazanjom, začuwachu wobdžělnicy z Wojerec jako pomocliwy nastork, kiž sej sobu domoj wzachu.

Jan Lazar

chcyła z wami dońć. Hlejće, tu při muri pod kamjentnym křížom skromna narowna tafla a na njej: „Lubosc nihdy njepřestane.“

Tu chcemy pozastać a na chwilkku spominać na muža, kotrehož smy tu w oktobru 1965, před 25 lětami, k poslednjemu sparej pochowali. Běše to pjekarski mišter z Droždžija Měrcin Kerk, naš nan.

Čehodla runje na njeho, budžeće so prašec. Zawěsće, wón njebě wulki wotčine, dalo ko znaty wumělc, wuznamny wědomostnik abo zaslužbny politikar – wón bě jenož: naš nan, skromny wjesnjak, dobry Serb a swěrný křesćan, stajnje w službje za swójbu a druhich. Měrcin Nowak-Njehorňski piše k jeho smjerći w Nowej době z oktobra 1965 slědowace: „Něhdyši Droždžijski pjekarski mišter M.K. zapřahny so po swětowej wojnje jara horliwje do služby za serbski lud. Nawjedowaše najprjedy chór Hrodzišćanskeho serbskeho towarstwa ‚Zerja‘ ... Hdyž so potom založi Hrodzišćanska sokolska jednota, skutkowaše M. K. tež w njej jara aktiwne jako jeje doľholětny načolnik ... Wosebje so tež staraše wo hajeńje sokolskeho spěwa, dokelž bě sam zahority spěwar ... Za čas fašizma wosta M. K. kruty antifašist. W jeho bydlenju serbscy antifašisća wospjet so schadžowachu na zeńdženjach.“

Naš nan běše tež pilny a dobry pjekar. Najskerje žadyn z čelom a dušu, dokelž čehnješe nadarjeneho, wěcneho młódcenca bóle do swěta hač k pjecy. Ale prjedy to njeběše hinak: Po swojim nanje a po tym, zo bě jeho starši bratr w 1. swětowej wojnje padnył, dyrbješe pjekarstwo nawuknyć a pjekarnju přewzać. Tuž so podwoli wosudej. Po tym zo bě sydom lět wo swoju lubu – našu mać – služil, po bibliske přikładze, kaž nam druhdy z posměwkow powědaše, wozeni so w léće 1928 z njej a založi serbsku swójbu. Zo bě tehdom znaty w serbskim žiwjenju, chcu wěric, dokelž chowam dary, wěnowane tutomu podawkej: na př. ručny wočišć Měrcina Nowakoweho „Markhrabja Gero“, kotryž wěnuje Sokolska jednota Bukecy, młodymaj mandželskimaj wěno-

Lutherowy pomnik w Budyšinje

wanu baseň Jurja Šewčika, ze serbskimi motiwami a hrónčkami namolowane škleńcy a talerje, kotrež sym jako džěčo wobdźiwała w staršiskim kamorje. Džensa su za mnje relikwije zbožowneho džěčatstwa, hačkuli sym we wojnje wotrostita a nanej a mačeri zawěsće njeje druhdy lochko bylo, zawěrnó nic ... W přenich zbožownych lětach mandželstwa dyrbyještaj so džělič wot džěšći, kotrež Bóh tón Knjez přezahe zaso k sebi zwoła. Ach nano, najprjedy bratr, potom džěšći – a žana skóržba! Potom surowy čas fašizma, hdyž so zakazowaše, pola Serba a njestronjana chléb a cařty kupować. Z kolesom a karu sy po wsach jězdził a swój chléb poskićal, zo by swójbu (běch pjate džěčo a ze staršimaj sotromaj běchmy 3 hol-

*

Přispomnjenčko

Japoštoł Pawoł pisa w svojim lišće na Tesalonich: „Wšitko pruwujće, a to dobre wobchowajće.“ To je džensa nuznišo hač w zašlym času. Wšak přez přeměnjenje w našim kraju wšelake sekty a přiwěry, kotrež w tutej měrje hišće njeznajachmy, tež k nam přiuđu. Hdyž jich zastupjerjow slyšiš, zda so něštozkuli pobožne a cyle rozumne być. A tola:

Štož woprawdže chcedža, to so husto hakle potom wukopa, hdyž maja nas kruče w swóich rukach. A druhdy je džěšenje wot tutech skupinow jenož jara ćežko zaso možno.

„Wšitko pruwujće, a to dobre wobchowajće“, to pak tež za druge pola našeho žiwjenja plaći. We wšelakich poskitkach so nam slubi, zo můžeme lochko k pjenjezam přiuć abo něšto jara tunjo kupiće, hdyž do toho pjenjezy na wěstu adresu přepokazamy. Tež za tajke poskitki plaći, zo ma so najprjedy dokladnje pruwować, prjedy hač swoje pjenjezy někomu dowěrimy abo za nje něšto, po zdaću dobrego a tunjeho, kupimy.

Metody wobšudjenja su wšelakore. Možno, zo někajki njeznaty pola nas zaklepa a wo dar za někajku dobrou wěc zběra. Nje-dajće hnydom, ale žadajće sebi někajki wupokaz, zo kotrehož tež wuchadža, zo zběraćeł woprawdže za tutu dobrou wěc zběra.

Nochu z tym Wam strach načinić, ale chcu Was jenož na to skedźbnic, zo njemóžemy všemu a wšitkim wěrić, ale mamy najprjedy wšo pruwować, kaž to tež japoštoł Pawoł pisa.

S. Albert

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Budestec. Zaždženu wutoru bu tudy naš dotalny pomocny předar knjez Jan Gólc z knježnu Amaliju Křižanec z Rašowa zwěrowany. Při tym bu jemu rjana serbska wěrowanska biblija jako dar džakowneho cyrkwineho prjódkstejerstwa na wołtarju přepodata. Kwasna hošćina bu z tym dobročelskim skutkom pyšena, zo bu za „Towarstwo pomocy studowacych Serbow“ zběrka 27 hr 30 np. skladowana. Wyše toho mjez kwasarjami dwaj nadobnaj Serbaj, jedyn kubler z Trjebenja a jedyn kubler z Rašowa, každy sto hriwnow za tute wažne podpjerace towarstwo ze smilnosću slubještaj. Bóh luby Knjez jimaj zarunaj jeju wulku smilnosć z bohatym žohnowanjom!

Serbske Nowiny, 25. okt. 1890

cy, po wojnje narodži so hišće bratr – kajke wjeselo za nana) zežiwić móhl. A přeco wěra a dowěra do lěpšeho přichoda a lubosć k swoim. Tež započat k wojnje njebě lochki, a tola rěču wo zbožownym džěčatstwie, dokelž sym w lubosći wotrostita w klinje intaktneje swójby z wjele swobodu a mało swarami a nimo zloteje mačerje ze sčerpliwym a lubym nanom.

Bohužel dyrbychmy so přezahe z nim rozžoňować, njebě hišće 70 lět. A hdyž smy džensa na jeho spominali, tak tohodla, dokelž bjez kapki njeby morjo bylo a tohodla dokelž

„Lubosć nihdy njeprěstanje.“

Jeho džakowna džowka

Hanka Mikanowa

*

Přezjednosć wo nabožinje w Madžarskej

Dobrowólny šulski předmjet w zamotwitosći cyrkwjow

Nabožina budže so w přichodze w Madžarskej na wšěch šulach na dobrowólnym zakładze podawać, wozjewi madžarski džeznik Nepszabadsag. Wotpowědne dojednanje dorěča so mjez madžarskim ministrom za kublanje Werdalanom Andrasfalvyom a zastupjerjom wšěch madžarskich cyrkwjow, ewangelskim biskopom Belom Harmatiom. Po nim móhloj so w každym šulskim lěće jedna do dweju šulskejow hodzinow za tydzeń do wučbneho plana přiwzać. To dyrbjało so po dorěčenju z wučerskim kolegijom stać, ke kotremuž měli tež duchowni abo nabožinscy wučerjo přišlušeć.

Wuwučować smě každy, kiž ma wuswědčenje wo zakončenju teologiskeje wysokej šule abo katechetiskeho wukubtanja kaž tež dowolnosće za wuwučowanje wotpowědnej cyrkweje, tak pisa Nepszabadsag. Wučerski kolegij njese zamotwitosć za to, zo nima ničo dla wobdźělenja na nabožinje škodu. Šulerjo njezdóstanu we wuswědčenju na kóncu šulskeho lěta w předmjeće nabožina žanu censuru a tež njeměta so přišlusć k nabožinje přispomnić. Za wotpowědnu wuwučowansku rumnosć a tež za zapłaćenje wučerjow dyrba so šule starać.

Fachowe přepruwowanje nabožiny leži w rukach wotpowědnej cyrkweje. Na dlěši čas je planowane, tak nowina, rozrisanje namakać za tych, kotřiž njehaja so na fakultatiwnej nabožinje wobdźělič. Tuči dyrbjeli so wo bytostnych prašenjach čłowjestwa, wo moraliskich hódnotach a wo najwažnějších prawidław čtojskeho zhromadneho byća „wobšěrnje rozwučować“.

(ena)

Gerat Lazar: Stawizny kublanskich dnojw

22. kublanski džez 3. měrca 1975

Wón steješe pod hesłom: Předar w pusćinje. Farar Pawoł Albert-Budyški předo- waše wo Jězusowym słowe: „Syn čłowjeka njeje přišo, zo by sebi dał sluzić, ale zo by sluził.“ (Mat. 20,28). Diakon Arnošt Běrka předošowaše pod hesłom: „My njejsmy w pusćinje.“ Wón nam kritisce rozestaješe,

Richard Izelt před 25 lětami wumřěl

Něhdyši Poršičanski wučer a kantor Richard Izelt zemřel 16. 10. 1965 w svojim 76. lěće. Čas žiwjenja je mjez Serbami skutko- wał hač na krótke lěta za čas fašizma. Tě- dom jeho wuhnucho do Beskidow. Po do- kónčenju seminarskeho studija bě za wučer- ja we Wulkim Wjelkowje, w Hornjej Hór- ce, w Komorowje pola Kluša, w Bukcach a w Poršicach. Po wojnje džětaše w Serb- skej centralnej bibliotece a napisa něšto dosć pěkných serbskich powědančkow, ko- trež mějachy tež druhdy hlubši zmysl. Tak wón na příklad zwjaza z wopisanjom zrud- nehó, strašneho žiwjenja wojaka w 1. swě- towéj wojnje na fronće powučacy přednošk wo swětoslawnym pedagogu Pestalozziu.

Mjez wojnomaj bě kantor Izelt markant- na wosoba w Poršicach při boku fararja Handrika a wjesnjanoj Wünschi – tře Ser- bja. Izeltowa sotra, zwudowjena Gruhlowa, bě ryčerkublerka w Bošicach pola Njeswači- dła.

*

zo drje mamy kulturne namrěwstwo tež w cyrkwi hajić, krasne Bože domy hladać, cyrkwinski hudźbu pěstować a tak dale. To pak njeje jeje najwažniši nadawk. Chrystu- sowy ewangelij je nam přepodaty, zo bych- my jón dale dawali, nic w pusćinje, ale wsrjedz europskeje kultury. Sup. Wirth-Nje- swačidlski wubra sej jako napismo svojeho přednoška: „Čłowjek je džiwny“ a mjeno- waše cyły katalog čłowskich džiwnosćow a chcy- še z tym wabić k přemysłowanju. Štož sam se- bje a swoje słabosće trochu znaje, změje do- rozumjenje za blišeho a jeho słabosće. Ale na tym pola nas tak jara klaca. K tomu slůša do- bre rozpomnjanje a rozmołwjenje.

POWĚŚĆE

Budyšin. Nowy němski superintendent za eforiju Budyšin, farar Reinhard Pappai, za- pokaza so njedźelu, 7. oktobra, w 14.00 hodź. w Pětrowej cyrkwi w Budyšinje. W zašlym wudaću našeho časopisa je so nowy superintendent našim čitarjam předstajil. Přejemy nowemu Budyskem superintendentej Bože žohnowanje za jeho nowe zastojnstwo.

Bukecy. Wutoru, 16. oktobra, swjeći farar na wotočinku Gerhard Lazar swoje 80. naro- dny. Wjele, a to nic jenož ewangelscy Serbja, znaja jeho jako dušepastyrja a jako dołholětneho předsydu našeho serbskeho cyrkwinskeho dnja. Tež jako wuměnkarske je stajnje serbske kemše přebral, hdyž běše to trjeba. Džakujemy so bratřej Lazarej za tute njesprócnije džěčo a přejemy jemu tež dale Bože žohnowanje, strowosć a čitosć w žiwjenju.

Finska. We Finskej móžeja w přichodze žony tež biskopja być. To wobzamkny ewan- gelsko-luterska cyrkwe tutoho skandinawi- skeho kraja cyle njewočakowanje na swojej poslednej synodze. Třištwórćinowa wjetši- na delegowanych hłosowaše za změnu cyrkwinskoprawniskeho artikla za biskopsku wólbu. Biskopska konferenca porno tomu bě so do toho we wjetšinje přećiwo zapokazanju žonow w biskopskim za- stojnstwje wuprajila. Zapokazanje jako fa-

rarki běchu sej finske žony hakle w l. 1988 wubědźili. Z toho časa su so nimale 400 žonow jako fararki ewangelsko-lutherskeje cyrkwy ordiněrowali.

(ena)

Južnosłowjanska. Južnosłowjanscy wojacy smědža so w přichodze na nabožnych zarjadowanjach a na kemšach wobdźělić. Tole zdźěli rěčnik južnosłowjanskeho zakitowankeho ministerstwa. Wopyt Božich službow bě dotal kručě zakazany a chłostaše so ze spendowanjom abo z pušćenjom. Dale so zdźěli, zo smědža wojacy w kasernach nabožnu literaturu abonować a předmjety měć, kotrež „słuža k spokojenju nabožnych potřebnosćow“.

(ena)

Iran. Po přiběracych zadžěwkach je Iran džělo tamnišeho bibliskeho towarstwa dla pozdatneho „antirewolucionarneho skutkowanja“ zakazał. Twarjenje tuteje wot l. 1967 w Teheranje sydlaceje institucije je zawrjene, podložki su so sćazali a wšityc sobudželačerjo wuhnali, zdźěli Němske bibliske towarstwo w Stuttgarće. Tež dowoz biblijow a bibliskich pismow je so zakazał. Bibliske towarstwo je dalši wopór restriktiwnje politiky iranskeho knježerstwa napřečo nabožnym mjeńšinam w kraju, rěka w nowinarskej powěsći. Swětowy zwjazk bibliskich towarstwow apeluje nětko na „mjezynarodnu zhradnosć“, zo by so džělo bibliskeho towarstwa w Iranje podpěrało. Dže mjeztym tež wo swobodu nabožinskeho žiwjenja a wo čłowječe prawa w tutym kraju.

(ena)

Wo nabožnym žiwjenju w Sowjetskim zwjazku

Jenož w poslednich jednaće měsacach lěta 1989 je so w Sowjetskim zwjazku wjace hač 3 200 křesćanskich, islamskich a židowskich wosadow statnje dowoliło. Tole rozprawješe zastupowacy předsyda statneje rady za nabožnu naležnosć w Moskwje, Michail Iwolgin, w Tutzingu. Na ekumeniskim zeńdženju za nowinarjow pola tamnišeje Ewangelskeje akademije rjekny wón, zo su tuchwilu w Sowjetskim zwjazku wjace hač 16 000 registrowaných nabožnych zhromadźenstwow. Při tym jedna so wo někak 8 000 prawoslawných wosadow, dale wo něhdže 4 000 protestantskich, 1 300 katolskich, 700 islamskich, 102 židowskeju a šěsć buddistskich wosadow. Wjace hač 400 modlernjow so nětkole po Iwolginowym wuprarenju twari. Rěčnik Moskowskeje rady za nabožne naležnosće, Jurij Smirnow, dopomni w Tutzingu na to, zo zawrěchu so mjez 1954 a 1985 wjace hač 7 000 rusko-prawoslawných wosadow z namocu. Před Chruščowowym časom běše wjace hač 60 rusko-prawoslawných klóštrov w kraju. Při nastupje Michaila Gorbačowa bě jich jenož hišće 19. Mjeztym ma rusko-prawoslawnu cyrkej zaso 35 klóštrov. Smirnow zwurazni, zo trjeba Sowjetski zwjazk runje we wokomiknej krizy nuznje cyrkwy. Wone móžeja přećiwu hubjenej džělowej moralce wustupować, rozpadowacym swojgam pomhać kaž tež alkoholowemu a drogowemu konsumej a prostituciji wobarać. „Zo bychmy so k wěstym moraliskim hódnotam wróće namakali, njeńdže bjez cyrkwy“, rjekny Smir-

now. Zaměr, zo njeby so hižo nihtó z wěriwych diskriminował, njeje w Sowjetskim zwjazku hišće docpěty. Wosebje w provincnych městach wustupuja městni statni a stronscy funkcionarjo přećiwu cyrkwym.

(CL)

Woči, kotrež hladatej z nadźiju, widžitej dale.

Woči, kotrež hladatej z lubosću, widžitej hlubšo.

Woči, kotrež hladatej z wěru, widžitej wšitko w hinašim swětle.

Socialistiske nalěčo

Lětsa je tomu 30 lět, zo sta so ratarstwo NDR wšodrustwowe. Z nalěča 1960 potajkim njebě wjace swobodnych a samostatnje džěłacych burow a ratarjow. W zaštosći bě tola z wašnjom ze stron stata, wšě móžne ročnicy z wulkim hołkom a haru swječić. Kulojte ročnicy docpěča dospołneje kolektiwizacije ratarstwa pak so ze stron stata ženje wulce swječiće njejsu. Skerje su so jenož nakromnje jako „wichorojte socialistiske nalěčo“ naspomniće. Směmy drje za to měć, zo nochcyše stat podawki tutoho časa ludej a wosebje potrjechenym ratarjam znowa do pomjatka zwołać. Snano je zamotwitych tola druhy swědomje hrjebało ...

Zabyć pak so podawki z nalěča 1960 nje dyrbjate, dokelž su džěl burskich stawiznow. Nimo toho měła džensniša młódša generacija zhonić, kak je stat džělačerjow a ratarjow ze swojimi poddanami wobchadzał, hdyž wo to džěše, swoje politiske zaměry přetłóčić. Je derje, zo chce tež PB k tajkemu wujasnjanju přinošować.

Kak sta so Chasow wšodrustwowa wjes?

W juliju lěta 1952 wobzamkny 2. stronska konferenca SED, zahajić natwar socializma w NDR. Měńjenje luda při tym prašane njebě. Dosahaše, hdyž to wjednistwo tuteje strony chcyše. Plačeše džě zasada: „Die Partei hat immer recht.“

Tak započa so po tym w rozhłosu a we wšěch nowinach šěroka propaganda za załoženje prodruštow (LPG). Wuchwalowaše so jako jenički móžny puć, tak mjenowanu zawostatosć wsy porno městu přewynić. Pokaza so tež na to, kak wjele małych ratarstwow so lětnje w zapadneje Němskej pozhubi, dokelž so wot hospodarsce wjetšich a z tym tež sylnišich pokupja. To wšak bě tež wěrnó, ale sta so tutón přechod z małego k wulkemu na wjele rozumniše a mudriše wašnje. Wobkedźbujto dalše techniske wuwice w swěće, poča wšak tež nam w podwědomju switać, zo so drje čas małych ratarstwow ke kóncej chila.

Zakład za přichodnje wotmyslene wulkoratarstwo bě wšak so w NDR hižo něšto lět do toho položil ze załoženjom traktorownjow (Maschinenbaustation-MAS). Za naš wobwod bě so tajka wutworita w Sulšecan něhdyšim knježim dworje. Tute traktorownje po wotpowědných zrěčenjach přede wšěm małoratarjam pola a luki za poměrny niske plaćizny wobdžěłachu. Zasada bě, wjetšim buram hakle pomhać, jeli bě potřeba małoratarjow spokojena. Džělowe

mocy w ratarstwyje počachu w tym času hižo žadne być. Powójnska nuza na jědźi bě trochu přewinjena a nastawaca industrija skićeše młodym ludžom přijomne džělowe wuměńjenje. Tež burske džěći pytaču sebi druhe powołanja, dokelž njewidžachu w ratarstwyje perspektiwu za sebje. Nowe mašiny za potrjeby samostatnych ratarjow so praktisce njetwarjachu z wotpohladom, zo by čim prjedy k załoženju drustwow došlo. Tuž běchu ratarjo mjenje abo bóle nuzowani, MAS wužiwać a so z tym podać do wěsteje wotwisnosće.

(Pokročowanje scěhuje.)

Přeprašujemy

6. 10. – sobota

14.00 hodź. wosadne popołdno w Lipsku

7. 10. – 17. njeđzela po swjatej Trojicy

10.00 hodź. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

12.25 hodź. delnjoserbska nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Wirth)

13. 10. – sobota

15.00 hodź. wosadne popołdno w Malešecach

14. 10. – 18. njeđzela po swjatej Trojicy

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Hodźiju (G. Lazar)

10.00 hodź. kemše w Rakecach (Feustel)

14.00 hodź. ekumeniska nutrnosć w Budyšinje na Michałskej

15. 10. – pónđzela

19.30 hodź. serbske blido w Budyšinje na Michałskej

21. 10. – 19. njeđzela po swjatej Trojicy

8.30 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

8.30 hodź. kemše w Minakale (Feustel)

10.00 hodź. kemše w Barće (Malink)

12.25 hodź. nutrnosć w rozhłosu

14.00 hodź. serbske popołdno w Nowym Měsće

28. 10. – 20. njeđzela po swjatej Trojicy

8.30 hodź. kemše w Njeswaćidle (Feustel)

29. 10. – pónđzela

9.00 hodź. kemše w Bukecach (Malink)

4. 11. – 21. njeđzela po swjatej Trojicy

10.00 hodź. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

12.25 hodź. nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)